

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Εξελικτική Ψυχολογία

Ενότητα 13: Αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της
εφηβικής ηλικίας III

Ασημίνα Ράλλη

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

Εφηβική ηλικία IIII

Αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της
εφηβικής ηλικίας:
Κοινωνική ανάπτυξη

Σχέδιο μαθήματος

- Διαπροσωπικές σχέσεις: Οικογένεια και φίλοι
  - Οικογενειακοί δεσμοί: Μεταβαλλόμενες σχέσεις
- Σχέσεις με τους συνομηλίκους: Η σημασία της ομάδας
  - Δημοτικότητα και απόρριψη
- Συμμόρφωση: Η πίεση των συνομήλικων στην εφηβεία

Διαπροσωπικές σχέσεις: Οικογένεια
και φίλοι

Διαπροσωπικές σχέσεις: Οικογένεια και φίλοι

- Η αναζήτηση της αυτονομίας
- Στις περισσότερες οικογένειες η απόκτηση αυτονομίας προχωρεί σταδιακά, σε όλη τη διάρκεια της εφηβείας.
- Η αύξηση της εφηβικής αυτονομίας μεταβάλλει τις σχέσεις ανάμεσα στους γονείς και στα παιδιά.

Ερώτηση

Πως μπορεί να μεταβάλλονται
οι σχέσεις γονέα-παιδιού με
την αύξηση της εφηβικής
αυτονομίας;

Διαπροσωπικές σχέσεις: Οικογένεια και φίλοι (1)

- *Αρχή της εφηβείας*: Οι γονείς έχουν τη δύναμη και την επιρροή στη σχέση.
- *Τέλος της εφηβείας*: Η ισχύς και η υπεροχή εξισορροπούνται και έτσι η σχέση γονέα-παιδιού γίνεται πιο συμμετρική και ισότιμη.

Διαπροσωπικές σχέσεις: Οικογένεια και φίλοι (2)

Ερώτηση

Διαφοροποιείται η αυτονομία των εφήβων σε σχέση με τους πολιτισμικούς παράγοντες και πώς;

Διαπροσωπικές σχέσεις: Οικογένεια και φίλοι (3)

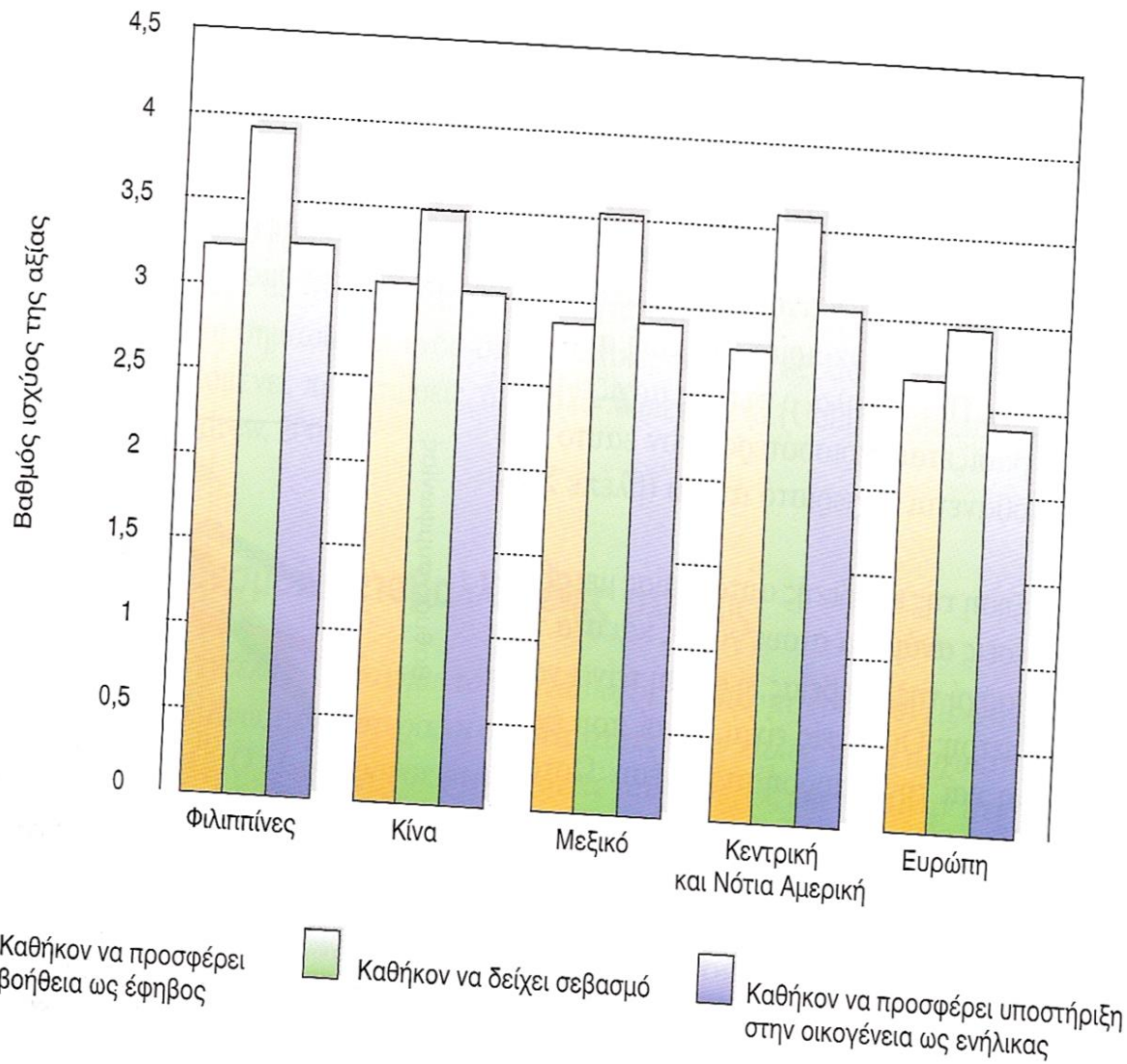
- Πολιτισμικοί παράγοντες και αυτονομία
  - *Δυτικές κοινωνίες*: έμφαση στην ατομικότητα και ο έφηβος διεκδικεί την αυτονομία του σε ένα αρκετά πρώιμο στάδιο της εφηβείας.
  - *Ασιατικές κοινωνίες*: έμφαση στη συλλογικότητα. Η επιδίωξη της αυτονομίας είναι λιγότερο έντονη.
  - Μεγαλύτερη υποχρέωση προς γονείς.

Εχθήμα 12.3 Οικογενειακές υποχρεώσεις εφήβων

Οι έφηβοι ασιατικής και λατινοαμερικανικής καταγωγής βιώνουν εντονότερα αισθήματα σεβασμού και υποχρέωσης προς την οικογένειά τους, συγκριτικά με τους εφήβους ευρωπαϊκής καταγωγής.

(Πη: Fulgini, Tseng, & Lam, 1999.)

Διαπροσωπικές σχέσεις: Οικογένεια και φίλοι (4)

- Οι γονείς παρέχουν περισσότερη αυτονομία σε μικρότερη ηλικία στα αγόρια από ότι στα κορίτσια (Bumpus et. al. 2001).
  - Γενικά παραδοσιακά στερεότυπα φύλου

Διαπροσωπικές σχέσεις: Οικογένεια και φίλοι (5)

- Συγκρούσεις με τους γονείς: γιατί είναι εντονότερες στα πρώτα στάδια της εφηβείας απ' ότι στα τελευταία;
  - Γονείς και έφηβοι ορίζουν και δικαιολογούν την κατάλληλη και ακατάλληλη συμπεριφορά με διαφορετικό τρόπο.
  - Οι έφηβοι διακρίνονται από πληρέστερο συλλογισμό με επιχειρήματα.

Σχέσεις με τους συνομηλίκους:
η σημασία της ομάδας

Σχέσεις με τους συνομηλίκους: η σημασία της ομάδας

- Κοινωνική σύγκριση:
  - Οι συνομήλικοι προσφέρουν ο ένας στον άλλο την ευκαιρία να συγκρίνουν, να αξιολογούν αντιλήψεις, ικανότητες κλπ.
- Ομάδες αναφοράς:
  - Οι συνομήλικοι προσφέρουν πληροφορίες για τους ρόλους και τις συμπεριφορές που είναι περισσότερο αποδεκτές λειτουργώντας σαν ομάδες αναφοράς.

Σχέσεις με τους συνομηλίκους: η σημασία της ομάδας (2)

- Κλίκες και πλήθη: Η σημασία της ένταξης σε ομάδα
  - Κλίκες: ομάδες 2-12 ατόμων των οποίων τα μέλη έχουν συχνές αλληλεπιδράσεις μεταξύ τους.
  - Πλήθη: Ομάδες μεγαλύτερες που αποτελούνται από άτομα με κοινά χαρακτηριστικά και μπορεί να μην αλληλεπιδρούν μεταξύ τους («ψώνια», «σπασίκλες»).

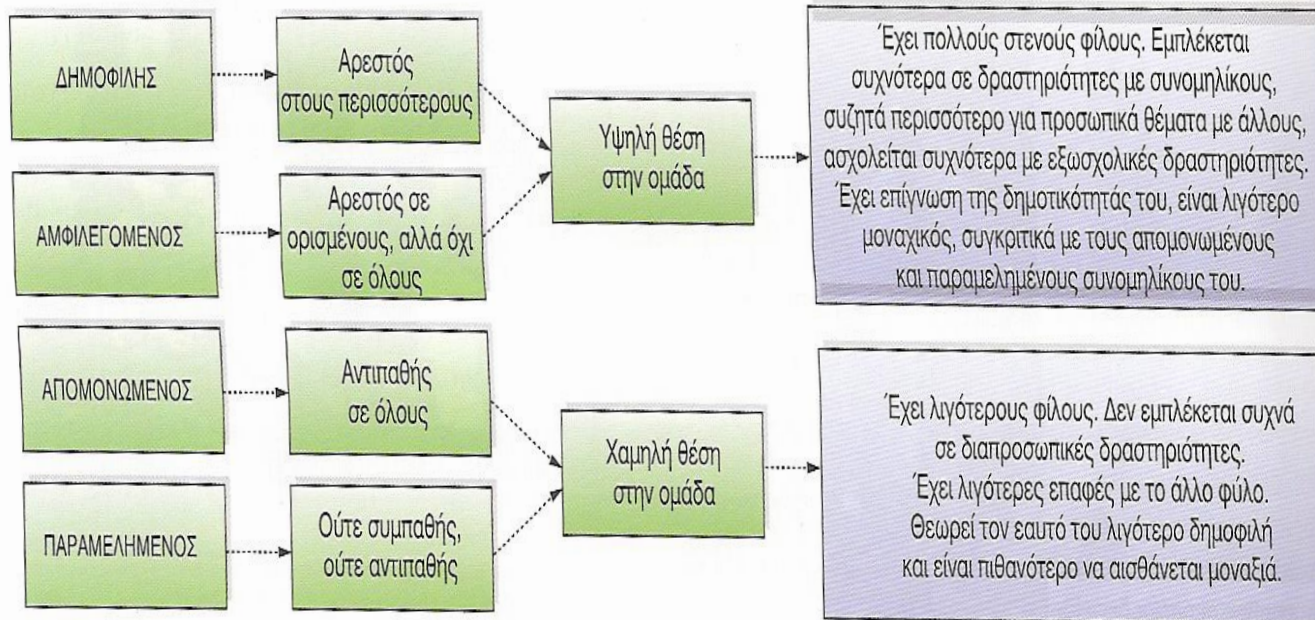

Σχέσεις με τους συνομηλίκους: η σημασία της ομάδας (3)

- Δημοτικότητα και απόρριψη
  - Αμφιλεγόμενοι έφηβοι
  - Απομονωμένοι έφηβοι
  - Παραμελημένοι έφηβοι

Σχέσεις με τους συνομηλίκους: η σημασία της ομάδας (4)

Σχήμα 12.6 Ο ψυχοκοινωνικός κόσμος της εφηβείας

Η δημοτικότητα ενός εφήβου μπορεί να εμπίπτει σε μία από τις τέσσερις κατηγορίες, ανάλογα με τις απόψεις των συνομηλίκων του. Ο βαθμός δημοτικότητας σχετίζεται με διαφορές στη θέση στην ομάδα, τη συμπεριφορά και την προσαρμογή.

Συμμόρφωση: Η πίεση των
συνομήλικων στην εφηβεία

Συμμόρφωση: Η πίεση των συνομήλικων στην εφηβεία

- Πίεση των συνομηλίκων
  - Η επιρροή που ασκούν οι συνομήλικοι στο άτομο για να συμμορφωθεί με τη συμπεριφορά και τις αντιλήψεις τους.
  - Τελικά ο έφηβος συμμορφώνεται λιγότερο τόσο με τους συνομηλίκους όσο και με τους ενήλικες καθώς αποκτά όλο και περισσότερη αυτονομία.

Πίνακας 12.3 Η θέση των εφήβων στην ομάδα

Κριτήρια που συνδέονται με την υψηλή θέση στην ομάδα, εφήβων κοριτσιών		Κριτήρια που συνδέονται με την υψηλή θέση στην ομάδα, εφήβων αγοριών	
Σύμφωνα με φοιτητές	Σύμφωνα με φοιτήτριες	Σύμφωνα με φοιτητές	Σύμφωνα με φοιτήτριες
1. Εξωτερική εμφάνιση	1. Βαθμολογικές επιδόσεις/ ευφυΐα	1. Συμμετοχή σε αθλήματα	1. Συμμετοχή σε αθλήματα
2. Βαθμολογικές επιδόσεις/ ευφυΐα	2. Συμμετοχή σε αθλήματα	2. Βαθμολογικές επιδόσεις/ ευφυΐα	2. Βαθμολογικές επιδόσεις/ ευφυΐα
3. Συμμετοχή σε αθλήματα	3. Επίπεδο κοινωνικότητας	3. Δημοτικότητα μεταξύ των κοριτσιών	3. Επίπεδο κοινωνικότητας
4. Επίπεδο κοινωνικότητας	4. Εξωτερική εμφάνιση	4. Επίπεδο κοινωνικότητας	4. Εξωτερική εμφάνιση
5. Δημοτικότητα μεταξύ των αγοριών	5. Ντύσιμο	5. Αυτοκίνητο	5. Συμμετοχή σε σχολικούς συλλόγους, συμμετοχή στα διοικητικά

(πηγή: Suitor et al., 2001.)

Τέλος ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Ασημίνα Ράλλη 2015. Ασημίνα Ράλλη. «Εξελικτική Ψυχολογία. Αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της εφηβικής ηλικίας ΙΙΙΙ». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://opencourses.uoa.gr/courses/PPP1>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

"Η δομή και οργάνωση της παρουσίασης, καθώς και το υπόλοιπο περιεχόμενο, αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία της συγγραφέως και του Πανεπιστημίου Αθηνών και διατίθενται με άδεια Creative Commons Αναφορά Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή Έκδοση 4.0 ή μεταγενέστερη.

Οι εικόνες/φωτογραφίες που περιέχονται στην παρουσίαση αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία τρίτων. Απαγορεύεται η αναπαραγωγή, αναδημοσίευση και διάθεσή τους στο κοινό με οποιονδήποτε τρόπο χωρίς τη λήψη άδειας από τους δικαιούχους. "

